

همبستگی بین تعهد حرفه‌ای با میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در پرسنل پرستاری و مامایی

لیلا محمدخانی شهری^{۱*}   مرجان هوایی^۲   الناز حاجی رفیعی^۲   مرضیه باقری‌نیا^۳
منصوره تجویدی^۴

۱. دانشجوی دکتری تخصصی، بهداشت باروری، گروه مامایی، مرکز تحقیقات مراقبت‌های بالینی و ارتقاء سلامت، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران.
  ۲. دانشجوی دکتری تخصصی، بهداشت باروری، مرکز تحقیقات مامایی و بهداشت باروری، گروه مامایی و بهداشت باروری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.
  ۳. دانشجوی دکتری تخصصی، بهداشت باروری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران.
  ۴. گروه پرستاری، مرکز تحقیقات مراقبت‌های بالینی و ارتقاء سلامت، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران.
- مجله اطلاع‌رسانی پزشکی نوین؛ دوره ششم؛ شماره چهارم؛ زمستان ۱۳۹۹؛ صفحات ۲۱-۳۰.

چکیده

هدف: اجرای منشور حقوق بیمار و رعایت تعهد حرفه‌ای کیفیت مراقبت‌های بهداشتی درمانی را ارتقاء می‌دهد. از این رو پژوهش حاضر با هدف همبستگی بین تعهد حرفه‌ای با میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در پرسنل پرستاری و مامایی انجام شده است.

روش‌ها: این پژوهش توصیفی-همبستگی بر روی ۲۸۱ پرستار و ماما به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انجام شد. مشارکت‌کنندگان از پرسنل بیمارستان‌های کمالی و باهنر و البرز (کرج) و فیاض‌بخش (تهران) بودند. ابزار گردآوری اطلاعات دو پرسشنامه جداگانه بود. بخش اول، اطلاعات دموگرافیک، بخش دوم پرسشنامه دو بخشی میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیماران، بخش سوم پرسشنامه تعهد حرفه‌ای بود. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و آزمون‌های تی‌مستقل، همبستگی پیرسون، کای‌اسکوئر، آنالیز رگرسیون خطی ساده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: آگاهی و رعایت پرستاران (۵۶/۱۰±۲/۶) و ماماها (۷۶/۷۵±۵/۳) نسبت به حقوق بیمار متوسط و در گروه ماماها (۱۰۲/۸±۱/۹) بالا بود. همچنین تعهد حرفه‌ای در پرستاران (۱۱±۹۷) در سطح مطلوب و برای ماماها (۸۳/۷±۳/۷) در سطح خیلی خوب نشان داده شد. بین تعهد حرفه‌ای با آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در پرستاران و ماماها ارتباط معناداری وجود داشت.

نتیجه‌گیری: از آنجایی که آگاهی و تعهد مبنای عملکرد قرار می‌گیرد توصیه می‌شود در حیطه‌هایی که پرستاران و ماماها از سطح آگاهی خوبی برخوردار نیستند، میزان دانش آن‌ها افزایش یابد. علاوه بر این، ضروریست که مدیران بیمارستان‌ها با برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای اجرای حقوق بیماران اقدامات لازم را انجام دهند.

کلیدواژه‌ها: منشور حقوق بیمار، تعهد حرفه‌ای، رعایت حقوق بیمار.

نوع مقاله: پژوهشی

دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۹/۲ اصلاح نهایی: ۹۹/۱۱/۲۷ پذیرش مقاله: ۹۹/۱۲/۱۰

ارجاع: محمدخانی شهری لیلا، هوایی مرجان، حاجی رفیعی الناز، باقری‌نیا مرضیه، تجویدی منصوره. همبستگی بین تعهد حرفه‌ای با میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در پرسنل پرستاری و مامایی. مجله اطلاع‌رسانی پزشکی نوین. ۱۳۹۹؛ ۶(۴): ۲۱-۳۰.

مقدمه:

افزایش سطح تحصیلات، افزایش توجه حقوق شهروندی، بر افزایش سطح توقع و انتظارات بیماران از احراز حقوق خود نقش داشته و ضرورت آگاهی گروه بهداشتی درمانی را در این زمینه بیشتر گوشزد می‌کند [۲].

حقوق بیمار یک شاخص کلیدی برای ارزیابی کیفیت خدمات بهداشتی درمانی است [۱]. مرور متون نشان می‌دهد که عواملی مانند

نویسنده مسئول:

لیلا محمدخانی شهری

دانشجوی دکتری تخصصی، بهداشت باروری، گروه مامایی، مرکز تحقیقات مراقبت‌های بالینی و ارتقاء سلامت، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران.

عدم رعایت حقوق بیمار ممکن است اتفاقات جبران‌ناپذیری را به دنبال داشته باشد. حمایت و اجرای حقوق بیماران و جلب رضایت آن‌ها زمانی محقق می‌شود که گروه پزشکی و پرستاری آگاهی کافی و لازم را در این زمینه داشته باشند [۳]. مطالعات زیادی در رابطه با تعیین میزان آگاهی و یا رعایت حقوق بیماران توسط پرسنل بیمارستانی از منشور حقوق بیمار انجام گرفته است. بر طبق مطالعات این منشور به خوبی در بین پرسنل مراقبت درمانی شناخته نشده است و یا در صورت آگاهی داشتن هنوز به نحو مطلوب اجرا نمی‌شود [۴، ۵]. عوامل متعددی موجب می‌شود که میزان تعهد در افراد مختلف متفاوت باشد، از جمله اخلاق، فرهنگ، وضعیت اقتصادی، میزان تحصیلات، رضایت شغلی، وجدان کاری، تعلق و عدالت سازمانی، درآمد، محل خدمت، سابقه کار [۶]. کاهش تعهد حرفه‌ای می‌تواند موجب کاهش بازده کیفیتی در مراقبت گردد. مستند کردن رابطه بین تعهد حرفه‌ای و بازده کیفیت مراقبت‌های درمانی می‌تواند به مدیران بیمارستانی کمک کند تا ایجاد و ارتقای این تعهد را برای کارکنان به عنوان یکی از اهداف برنامه‌ریزی خود مدنظر قرار دهند [۷]. پرستاران با تعهد حرفه‌ای بالا جهت رسیدن به ارزش‌های حرفه‌ای تلاش کرده و بازدهی بالاتری دارند، در حالی که سطوح پایین‌تر تعهد حرفه‌ای، منجر به غیبت از کار می‌شود [۸].

رعایت تعهدات مامایی منجر به ارائه خدمات درمانی و مراقبت منصفانه، محافظت از بیماران و مراجعان در برابر خطرات غیرضروری، بهبود و افزایش سطح تحمل درد بیمار، کاهش اضطراب بیمار، همکاری بهتر با تیم پزشکی، کاهش هزینه‌های درمان، افزایش رضایتمندی و تقویت اعتماد متقابل بین درمان‌گر و بیمار می‌گردد [۸]. در مجموع، به نظر می‌رسد جهت ارتقاء رعایت منشور حقوق بیمار و با هدف خدمات بالینی، توجه ویژه به آموزش و ارزیابی تعهد حرفه‌ای یک

ضرورت و اولویت است. به ویژه آن که در دهه‌های اخیر مراکز آموزشی درمانی با چالش‌های مختلفی، از جمله رقابت شدید در نیروی کار و ورود فناوری‌های متنوع جدید به حوزه‌های پزشکی مواجه شده‌اند که ضرورت توجه را به موضوع تعهد حرفه‌ای دو چندان می‌کند [۹].

در سال‌های اخیر با اجرای طرح تحول نظام سلامت و افزایش چشم‌گیر مراجعه بیماران به مراکز بهداشتی و درمانی، ارزیابی ارتباط بین تعهد حرفه‌ای و آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار می‌تواند به ارتقای ارائه خدمات درمانی و رضایت مددجویان از سیستم بهداشتی و درمانی کمک کند.

از آن جایی که پس از جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر که به بررسی ارتباط بین تعهد حرفه‌ای و آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار پرداخته باشد بسیار محدود بود، بنابراین جهت تعیین میزان آگاهی پرسنل پرستاری و مامایی از منشور حقوق بیمار و میزان رعایت آن و میزان رعایت تعهد حرفه‌ای در بیمارستان‌های منتخب، بر آن شدیم تا پژوهشی را با هدف تعیین همبستگی بین تعهد حرفه‌ای با میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیماران در پرسنل پرستاری و مامایی به انجام رسانیم.

مواد و روش‌ها:

این پژوهش یک مطالعه توصیفی-همبستگی است که در سال ۱۳۹۸ انجام شد. مشارکت‌کنندگان پرسنل شاغل پرستار و ماما در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی البرز (کمالی و باهنر و البرز) و بیمارستان تامین اجتماعی (فیاض‌بخش تهران) بودند. جامعه پژوهش ۸۵۵ نفر از پرستاران و ماما‌های شاغل در ۴ بیمارستان منتخب بودند که به صورت تصادفی طبقه‌ای و با قرعه‌کشی ساده انتخاب شدند (جدول ۱).

جدول ۱- حجم نمونه پرستاران و ماماها

بیمارستان‌های منتخب	تعداد کل پرستاران شاغل در بیمارستان‌های منتخب	تعداد کل ماما‌های شاغل در بیمارستان‌های منتخب	تعداد (درصد) پرستاران شرکت‌کننده در پژوهش	تعداد (درصد) ماما‌های شرکت‌کننده در پژوهش
کمالی	۱۴۰	۱۱۸	۳۹	۴۶
باهنر	۱۵۳	۶۶	۲۲	۵۰
فیاض‌بخش	۱۸۹	۲۷	۹	۶۲
البرز	۱۱۶	۴۶	۱۵	۲۸
جمع	۵۹۸	۲۵۷	۸۵	۱۹۶
جمع کل		۸۵۵		

$$n = \frac{\frac{z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{z^2 pq}{N(d^2 - 1)}} = 280.73$$

حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران با ضریب خطای ۵ درصد محاسبه شد. در فرمول زیر $Z=1.96$ ، $d=0.05$ و حجم نمونه برابر است با ۲۸۱ نفر.

معیارهای ورود به مطالعه براساس هدف مطالعه و مروری بر متون، شامل داشتن مدرک دانشگاهی در رشته مامایی و پرستاری، حداقل یک سال سابقه کار در حیطه مامایی و پرستاری در بخش فعلی، اشتغال در نوبت‌های مختلف کاری بود. معیار خروج، انصراف از شرکت در ادامه مطالعه در هر زمان از انجام پژوهش بنا به تمایل واحد پژوهش تعیین گردید.

پژوهشگر پس از کسب اجازه از مسئولان و دریافت مجوزهای لازم از معاونت پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج و دریافت معرفی‌نامه جهت ارائه به بیمارستان‌های منتخب مراجعه و پس از معرفی خود و بیان اهداف پژوهش و توضیحاتی در مورد نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها و توضیح در مورد محرمانه ماندن اطلاعات شرکت‌کنندگان و آگاهی از اختیاری بودن شرکت در مطالعه، پس از کسب رضایت‌نامه کتبی شروع به نمونه‌گیری به صورت تصادفی طبقه‌ای نمود.

در این پژوهش ابزار گردآوری داده‌ها شامل ۳ بخش اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه تعهد حرفه‌ای و پرسشنامه دو بخشی میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیماران به صورت مجزا برای پرستاران و ماماها می‌باشد. پرسشنامه سنجش میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق زنان باردار یک ابزار محقق‌ساخته است و براساس پرسشنامه منشور حقوق زنان باردار که روایی و پایایی آن تایید شده طراحی گردید.

جدول ۲- حیطه نمرات آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار و تعهد حرفه‌ای در ماماها

عالی	خوب	متوسط	ضعیف	خیلی ضعیف	
۱۰۰-۸۱	۸۰-۶۱	۶۰-۴۱	۴۰-۲۱	<۲۰	آگاهی از منشور
۱۰۰-۹۶/۱	۹۶-۷۲/۱	۷۲-۴۸/۱	۴۸-۲۴	<۲۴	رعایت منشور
۱۰۰-۸۱	۸۰-۶۱	۶۰-۴۱	۴۰-۲۱	<۲۰	تعهد حرفه‌ای

این پرسشنامه با استفاده از منشور حقوق زنان باردار تدوین شده توسط سازمان بهداشت جهانی، سؤالات آگاهی و رعایت تدوین شد و سپس تعیین روایی ظاهری صورت گرفت [۱۰]. ضریب آلفای کرونباخ جهت پایایی پرسشنامه برای آگاهی از منشور حقوق بیمار ۰/۸۳ و رعایت حقوق بیمار ۰/۷۸ محاسبه گردید.

بخش اول پرسشنامه میزان آگاهی از منشور حقوق زنان باردار می‌باشد. این بخش از پرسشنامه حاوی ۲۳ سوال در ۵ حیطه براساس منشور حقوق زنان باردار، و بخش دوم پرسشنامه میزان رعایت منشور حقوق زنان باردار می‌باشد. این بخش شامل ۲۴ سؤال در ۵ حیطه می‌باشد (جدول ۲).

پرسشنامه تعهد حرفه‌ای ماماها در مقاله حاضر محقق‌ساخته است. این پرسشنامه از کدهای اخلاق حرفه‌ای مامایی و پس از مروری بر متون با $CVI=0/895$ و $CVR=0/70$ طراحی گردیده است [۱۱]. ضریب آلفاکرونباخ ۰/۸۲ جهت تعیین پایایی پرسشنامه تعیین گردید.

این بخش از پرسشنامه حاوی ۲۳ سوال در ۵ حیطه می‌باشد (جدول ۲). معیار سنجش سؤالات در هر سه بخش براساس مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای (همیشه، اغلب، گاهی‌اوقات، به ندرت، هرگز) می‌باشد.

پرسشنامه سنجش میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیماران در پرستاران یک ابزار محقق‌ساخته و شامل دو بخش می‌باشد. بخش اول پرسشنامه آگاهی از منشور حقوق شامل ۲۲ سوال بوده و بر طبق امتیازات نمرات بیشتر، آگاهی بیشتری داشتند. این بخش از پرسشنامه در ۵ حیطه طبقه‌بندی شده است. بخش دوم پرسشنامه رعایت منشور حقوق بیمار شامل ۲۲ سوال در ۵ حیطه تنظیم شد و همچنین برای امتیازات بالاتر میزان رعایت مطلوب در نظر گرفته شد. معیار سنجش سؤالات هر دو بخش براساس مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای (همیشه، اغلب، گاهی‌اوقات، به ندرت، هرگز) می‌باشد (جدول ۳).

پرسشنامه با استفاده از منشور حقوق بیمار (تدوین شده توسط وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی) سؤالات آگاهی و میزان رعایت آن تدوین شد [۱۲]. پس از روایی ظاهری جهت تعیین پایایی ابزار از روش آزمون مجدد و جهت تعیین پایایی درونی ابزار آلفای کرونباخ مورد استفاده قرار گرفت که ضریب همبستگی بین دو آزمون و ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب جهت آگاهی از منشور حقوق بیمار $I=0/81$ و رعایت حقوق بیمار $0/86$ و $I=0/79$ به دست آمد.

جدول ۳- حیطه نمرات آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در پرستاران

نامطلوب	متوسط	مطلوب	
۲۲-۰	۴۴-۲۲/۱	>۴۴	آگاهی از منشور
<۶۲	۹۳-۶۳	۱۲۴-۹۴	رعایت منشور

عملکرد نسبتاً مطلوب و نمره ۷۹-۱۰۴ به عنوان عملکرد مطلوب و نمره ۱۳۰-۱۰۵ به عنوان عملکرد بسیار مطلوب طبقه‌بندی گردید. جهت تعیین روایی تمامی ابزارها از روش روایی محتوی و صوری استفاده شده است.

اطلاعات حاصل از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶ و با آزمون‌های آماری توصیفی (تعداد، درصد، میانگین، انحراف معیار) و استنباطی (آزمون تی مستقل، همبستگی پیرسون و کای‌اسکوئر و آنالیز رگرسیون خطی ساده) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها:

بر طبق محاسبات انجام شده مشخص شد که بین پرستاران و ماماها از نظر مشخصات دموگرافیک تفاوت معناداری وجود ندارد ($P > 0.05$) Value (جدول ۴).

پرسشنامه تعهد حرفه‌ای پرستاران توسط Lachman و Aryana با پایایی ۰/۸۶ شامل ۲۶ آیتم و در چهار حیطة طراحی شده است [۱۳]. روایی این پرسشنامه در ایران توسط شالی و جولایی تأیید و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۴ محاسبه گردید [۷]. پژوهشگر با کسب اجازه از ایشان در این مطالعه از این پرسشنامه استفاده نموده است. به طوری که کسب نمره بالاتر به معنای تعهد حرفه‌ای بالاتر پرستار بوده است و نحوه نمره‌دهی به سؤالاتی که منفی طراحی شده بودند به شکل معکوس بود. همچنین پایایی درونی پرسشنامه با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۶ و پایایی غیر هم‌زمان آن با استفاده از ضریب پایایی حاصل از روش بازآزمایی آزمون ($r=0.79$) مورد تأیید قرار گرفت. این پرسشنامه براساس مقیاس لیکرت در پنج قسمت (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم) صورت گرفت. نمره‌دهی در پرسشنامه تعهد حرفه‌ای بین ۱۳۰-۲۶ بود به طوری که کسب نمره بالاتر به معنای تعهد حرفه‌ای بالاتر پرستار بوده است. بدین ترتیب که نمره کمتر یا مساوی ۵۲ به عنوان عملکرد نامطلوب، نمره ۷۸-۵۲ به عنوان

جدول ۴- مشخصات دموگرافیک افراد شرکت‌کننده به تفکیک شغل (پرستار و ماما)

متغیرها	پرستاران (n=۱۹۶)	ماما (n=۸۵)
	فراوانی (درصد)	فراوانی (درصد)
سن	۳۰-۲۰	۲۲(۲۵/۹)
	۴۰-۳۱	۳۰(۳۵/۳)
	۵۰-۴۱	۳۱(۳۶/۵)
	۵۱<	۲(۲/۴)
	$936/2 \pm 8/3$	$37/5 \pm 7/9$
جنسیت	زن	۸۵(۱۰۰)
	مرد	-
وضعیت تاهل	مجرد	۳۵(۴۱/۲)
	متاهل	۳۰(۳۵/۳)
	متعلقه یا همسر فوت شده	۲۰(۲۳/۵)
علاقتمندی به رشته	بله	۷۲(۸۴/۷)
	خیر	۱۳(۱۵/۳)
سنوات کاری	۱۰-۱	۳۳(۳۸/۸)
	۲۰-۱۱	۲۹(۳۴/۱)
	۳۰-۲۱	۲۳(۲۷/۱)
	$913/5 \pm 8/3$	$14/1 \pm 8/5$
علاقتمندی به کار	بله	۷۲(۸۴/۷)
	خیر	۱۳(۱۵/۳)
وضعیت درآمد	نامطلوب	۲۴(۲۸/۲)
	تا حدی مطلوب	۳۸(۴۴/۷)
	مطلوب	۲۳(۲۷/۱)
سطح تحصیلات	کاردانی یا کارشناسی	۴۶(۵۴/۱)
	ارشد	۳۹(۴۵/۹)
وضعیت استخدام	رسمی	۴۷(۵۵/۳)
	طرحی یا قراردادی	۲۱(۲۴/۷)
	پیمانی	۱۷(۲۰/۰)
اثربخشی محتوای آموزشی دانشگاه	بله	۴۱(۴۸/۲)

خیر	۹۵(۴۸/۵)	۴۴(۵۱/۸)
* میانگین و انحراف معیار		
نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد میانگین و انحراف معیار نمرات تعهد حرفه‌ای و میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در پرسنل پرستاری میانگین $\pm 11/0$ در دامنه قابل کسب ۱۳۰-۲۶ بود. دامنه نمرات آگاهی از منشور حقوق بیمار توسط پرستاران ۶۶-۰ بود که میانگین $\pm$ انحراف معیار $10/6 \pm 56/2$ می‌باشد. دامنه نمرات رعایت منشور حقوق بیمار توسط پرستاران ۶۶-۰ بود که میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره آن $9/0 \pm 49/4$ می‌باشد.	مطلوب خدمات سلامت، حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار، احترام به حریم خصوصی بیمار و دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات ارتباط مثبت آماری مشاهده گردید.	
میانگین و انحراف معیار نمرات تعهد حرفه‌ای و میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در پرسنل ماماها، میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره تعهد حرفه‌ای $7/3 \pm 76/5$ از دامنه ۱۰۰-۰ بود. در گروه ماماها، میانگین $\pm$ انحراف معیار نمره آگاهی از منشور حقوق بیمار $7/7 \pm 82/3$ از دامنه ۱۰۰-۰ بود. دامنه نمرات رعایت منشور حقوق بیمار در گروه ماماها ۱۲۰-۲۴ بود و میانگین $\pm$ انحراف معیار آن $9/0 \pm 102/8$ محاسبه گردید.	همچنین بین تعهد حرفه‌ای با رعایت منشور حقوق در بین پرستاران همبستگی معنادار مثبت وجود داشت. بین تعهد حرفه‌ای با ابعاد دریافت مطلوب خدمات سلامت، دسترسی بیمار به اطلاعات، حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار، احترام به حریم خصوصی بیمار، رسیدگی به شکایات ارتباط مثبت آماری مشاهده گردید.	
نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد بین تعهد حرفه‌ای و آگاهی از منشور حقوق بیمار در بین پرستاران همبستگی معنادار مثبت وجود داشت. همچنین بین تعهد حرفه‌ای با ابعاد حق برخورداری از رفتار محرمانه، حق احترام و رضایت، حق حفظ حریم خصوصی، حق برخورداری از رفتار محرمانه، حق انتخاب در تصمیم‌گیری ارتباط مثبت آماری مشاهده گردید (جدول ۵).	بهرمندی از مراقبت، حق احترام و رضایت، حق حفظ حریم خصوصی، حق برخورداری از رفتار محرمانه، حق انتخاب در تصمیم‌گیری ارتباط مثبت آماری مشاهده گردید (جدول ۵).	

جدول ۵- میانگین و انحراف معیار نمرات تعهد حرفه‌ای و میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار و ارتباط بین تعهد حرفه‌ای و آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار

متغیرها	میانگین $\pm$ انحراف معیار	ارتباط با آگاهی از منشور حقوق بیمار $r(p)$	ارتباط با تعهد حرفه‌ای $r(p)$
رعایت منشور حقوق بیمار (۰-۶۶)	$49/9 \pm 4/0$	$0/422(0/000)$	$0/566(0/000)$
دریافت مطلوب خدمات سلامت	$4/8 \pm 1/4$	$0/420(0/000)$	$0/230(0/001)$
دسترسی بیمار به اطلاعات	$16/5 \pm 3/1$	$0/277(0/000)$	$0/550(0/000)$
حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار	$11/3 \pm 2/8$	$0/491(0/000)$	$0/239(0/000)$
احترام به حریم خصوصی بیمار	$8/9 \pm 3/1$	$0/272(0/000)$	$0/464(0/000)$
نظام کارآمد رسیدگی به شکایات	$3/0 \pm 2/0$	$0/288(0/000)$	$0/370(0/000)$
آگاهی از منشور حقوق بیمار (۰-۶۶)	$56/2 \pm 10/6$	-	$0/524(0/000)$
دسترسی بیمار به اطلاعات	$20/0 \pm 3/1$	-	$0/576(0/000)$
دریافت مطلوب خدمات سلامت	$16/3 \pm 2/6$	-	$0/185(0/000)$
حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار	$11/8 \pm 2/9$	-	$0/251(0/000)$
احترام به حریم خصوصی بیمار	$4/6 \pm 1/5$	-	$0/336(0/000)$
دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات	$1/0 \pm 0/4$	-	$0/277(0/000)$
تعهد حرفه‌ای پرستاری (۱۳۰-۲۶)	$97/11 \pm 1/3$	-	-
درک	$2/7 \pm 20/7$	-	-
رضایت از شغل	$2/2 \pm 16/9$	-	-
درگیر شدن با حرفه	$3/8 \pm 24/4$	-	-
از خود گذشتگی برای حرفه	$5/1 \pm 35/0$	-	-
رعایت منشور حقوق بیمار (۱۲۰-۲۴)	$102/8 \pm 9/0$	$0/825(0/000)$	$0/747(0/000)$
حق بهره‌مندی از مراقبت	$17/9 \pm 1/8$	$0/535(0/000)$	$0/540(0/000)$

۰/۷۲۳(۰/۰۰۰)	۰/۷۹۶(۰/۰۰۰)	۲۹/۹ ± ۳/۶	حق احترام و رضایت
۰/۴۱۱(۰/۰۰۰)	۰/۵۰۱(۰/۰۰۰)	۱۷/۴ ± ۱/۸	حق حفظ حریم خصوصی
۰/۶۹۱(۰/۰۰۰)	۰/۷۴۴(۰/۰۰۰)	۲۱/۰ ± ۲/۵	حق برخورداری از رفتار محرمانه
۰/۵۳۰(۰/۰۰۰)	۰/۶۲۵(۰/۰۰۰)	۱۶/۵ ± ۲/۰	حق انتخاب در تصمیم‌گیری
۰/۸۰۳(۰/۰۰۰)	-	۸۳/۳ ± ۷/۷	آگاهی از منشور حقوق بیمار (۱۰۰-۰)
۰/۴۸۹(۰/۰۰۰)	-	۳۵/۵ ± ۲/۸	حق بهره‌مندی از مراقبت
۰/۷۴۶(۰/۰۰۰)	-	۱۹/۲ ± ۲/۴	حق احترام و رضایت
۰/۵۱۰(۰/۰۰۰)	-	۲۱/۹ ± ۲/۰	حق حفظ حریم خصوصی
۰/۷۳۶(۰/۰۰۰)	-	۲۰/۴ ± ۲/۹	حق برخورداری از رفتار محرمانه
۰/۴۴۶(۰/۰۰۰)	-	۸/۲ ± ۱/۳	حق انتخاب در تصمیم‌گیری
-	-	۷۶/۵ ± ۷/۳	تعهد حرفه‌ای در مامایی (۱۰۰-۰)

به منظور تعیین پیشگویی‌کننده‌های دموگرافیک رعایت منشور حقوق بیمار، بین متغیرهای دموگرافیک در ماماها با رعایت منشور حقوق بیمار که با $P\text{-Value} < 0.05$ ارتباط وجود داشت، به طور جداگانه برای پرستاران و ماماها وارد مدل رگرسیون خطی چندمتغیره با استراتژی Backward شدند. متغیرهای جنسیت، سنوات کاری، وضعیت استخدام

و وضعیت تاهل در گروه پرستاران در مدل باقی ماندند و توانستند ۵/۸ درصد که از واریانس نمره رعایت منشور حقوق بیمار را پیشگویی کنند. در ماماها متغیرهای متغیرهای سطح درآمد، سمت شغلی و علاقمندی به کار در مدل باقی ماندند و توانستند ۶۳/۷ درصد از واریانس نمره رعایت منشور حقوق بیمار را پیشبینی کنند (جدول ۶).

جدول ۶- پیشگویی‌کننده‌های فردی- اجتماعی رعایت منشور حقوق بیمار بر اساس مدل رگرسیون خطی چندمتغیره به تفکیک پرستاران و ماماها

ماماها (n=۸۵)		پرستاران (n=۱۹۶)		متغیرها	
P-value†	β (CI 95%)*	P-value†	β (CI 95%)*		
-	-	۰/۰۰۰	۰/۰(-۲/۰ تا ۲/۰)	مرد	جنس(مرجع: زن)
-	-	۰/۰۰۰	۰/۰(-۴/۰ تا ۳/۰)	۱۱-۲۰	سنوات کاری (مرجع: ۱۰-)
-	-	۰/۰۳۷	۳/۰(۰/۰ تا ۷/۰)	۲۱-۳۰	۱ سال)
۰/۰۰۰	۹/۵(۵/۴ تا ۱۳/۵)	-	-	مسئول بخش	سمت شغلی (مرجع: پرسنل)
۰/۰۰۲	۷/۱(۴/۷ تا ۱۱/۶)	-	-	سوپروایزر	وضعیت تاهل (مرجع: متاهل یا همسر فوت شده)
-	-	۰/۰۹۲	-۲/۰(-۶/۰ تا ۰/۰)	متاهل	وضعیت استخدامی (مرجع: رسمی)
-	-	۰/۰۴۵	-۳/۰(-۶/۰ تا ۰/۰)	متعلقه یا همسر فوت شده	علاقه‌مندی به کار (مرجع: خیر)
-	-	۰/۰۰۰	-۲/۰(-۶/۰ تا ۰/۰)	طرحی یا قراردادی	وضعیت درآمد (مرجع: نامطلوب)
-	-	۰/۰۰۰	-۳/۰(-۷/۰ تا ۱/۰)	پیمانی	تأحدی مطلوب)
۰/۰۰۰	-۷/۹(-۱۱/۵ تا -۴/۳)	-	-	خیر	Adjusted R square=۶۳/۷٪
۰/۰۱۲	-۴/۰(-۷/۱ تا -۰/۹)	-	-	نامطلوب	Adjusted R square=۵/۸٪
۰/۰۰۰	۶/۳(۳/۳ تا ۹/۲)	-	-	مطلوب	Confidence Interval ۹۵%*
					P-Value<۰/۰۵ †

بحث و نتیجه‌گیری:

داد میزان آگاهی از منشور حقوق بیمار در سطح خوب و میزان رعایت منشور حقوق در سطح مطلوب می‌باشد هم‌خوانی دارد [۱۴]. عدم آگاهی از حقوق بیمار توسط برخی از شرکت‌کنندگان ممکن است به دلیل اطلاعات ناکافی یا نامناسب در مورد موضوع حقوق بیمار باشد. در همین راستا مطالعه پیمان و همکاران نشان داد که از دیدگاه ماماها، آگاهی از منشور حقوق بیمار در حیطه‌های احترام به حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه مادر و میزان دسترسی به اطلاعات از میزان مطلوبی برخوردار است

این پژوهش با هدف همبستگی بین تعهد حرفه‌ای با میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در پرسنل پرستاری و مامایی انجام شد. نتایج نشان داد که آگاهی و رعایت پرستاران نسبت به حقوق بیمار متوسط و در گروه ماماها بالا بود.

میزان آگاهی و رعایت منشور حقوق بیمار در مطالعات مختلف متفاوت بوده است. نتایج مطالعه حاضر با مطالعه نکویی‌مقدم که نشان

شده تفاوت در محیط نمونه‌برداری باشد. مطالعه حاضر در بیمارستان‌های آموزشی انجام شده است.

پژوهش حاضر نشان دهنده تعهد حرفه‌ای مطلوب در پرستاران و خیلی خوب در ماماها بود. در همین راستا مطالعه شاعلی و همکاران نشان داده شد که حیطة تعهد مامایی از نمره خوبی برخوردار است این مطالعه هم‌سو با پژوهش حاضر می‌باشد [۷].

در مطالعه باغانی و همکاران میزان رعایت تعهدات مامایی ۱۴ درصد گزارش گردیده است، که این تفاوت می‌تواند ناشی از تفاوت در روش اجرای پژوهش باشد و اینکه افراد مورد مطالعه را دانشجویان تشکیل می‌دادند [۲۰]. عدم دانش و نگرش آن‌ها نسبت به حقوق بیمار می‌تواند رضایت بیمار را کاهش دهد. از طرفی طبق مطالعه مرادی و همکاران تعهد حرفه‌ای پرستاران ۴/۹ درصد در حد کم، ۷۰/۸ درصد در حد متوسط و ۲۴/۳ درصد در حد زیاد بود [۶]. نتایج متناقضی در میزان تعهد حرفه‌ای می‌تواند تحت تأثیر ویژگی‌های فرهنگی اجتماعی جوامع هدف و آموزش ارائه شده به آنان باشد.

پژوهش حاضر نشان‌دهنده ارتباط معنادار بین تعهد حرفه‌ای و آگاهی از منشور حقوق می‌باشد. در مطالعه‌ای تعهد حرفه‌ای را به عنوان یکی از عوامل موثر بر عزت انسانی که یکی از حیطة‌های آگاهی از منشور حقوق بیمار است معرفی کردند که هم‌راستا با مطالعه حاضر می‌باشد [۲۱]. فرج‌خدا و همکاران در مطالعه خود نشان دادند که عدم آگاهی از منشور در میان تیم‌های خدمات پزشکی منجر به نقض ابعاد اخلاق حرفه‌ای خواهد شد. با توجه به اینکه تعهد حرفه‌ای از ابعاد اخلاق حرفه‌ای می‌باشد، این مطالعه با نتایج مطالعه حاضر هم‌خوانی دارد [۲۲].

پژوهش حاضر ارتباط مستقیم و معناداری را بین تعهد حرفه‌ای و میزان رعایت منشور حقوق بیمار نشان داد. به این صورت که هر چه میزان تعهد حرفه‌ای بیشتر، میزان رعایت منشور حقوق بیمار هم بیشتر است. در مطالعه‌ای نشان داده شد تعهد حرفه‌ای ایمنی بیمار و کیفیت مراقبت بیمار را که از ابعاد آگاهی از منشور حقوق بیمار است را افزایش دهد [۲۳]. در مطالعه سبزواری و همکاران بین مشخصات فردی (سن، جنس، تحصیلات و شغل) و رعایت حقوق بیمار رابطه معناداری مشاهده نشد که با مطالعه ی حاضر در تضاد است [۱۹]. هم‌راستا با مطالعه حاضر مطالعه مرادی و همکاران نشان داد که بین متغیرهای سن، جنس، سمت و بخش کاری با رضایت شغلی رابطه آماری معنادار وجود دارد [۶].

از محدودیت‌های مطالعه حاضر می‌توان به ماهیت مطالعه که

که با مطالعه حاضر در این حیطة‌ها هم‌سو می‌باشد و حیطة احترام به حریم خصوصی که از ابعاد آگاهی از حقوق بیمار می‌باشد، مطلوب گزارش شد که با نتایج مطالعه حاضر هم‌خوانی ندارد [۱۵]. همچنین در مطالعه‌ای نشان داده شد که بیش‌ترین میزان رضایت از حیطة دریافت مطلوب خدمات و کم‌ترین رضایت از محور حوزه احترام به حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزاد بوده است که با مطالعه حاضر در تضاد است [۱۶].

با توجه به اینکه پرستاران و ماماها از ارکان اصلی استنباط حقوق بیماران هستند آگاهی از لایحه حقوق بیماران و فراهم کردن شرایط ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی برای رعایت این حقوق ضروری است [۱۷].

در مطالعه شریفی و بزیمی مشخص شد میزان رعایت لویح حقوق بیماران در ۴۱/۶ درصد موارد خوب، در ۵۵/۵ درصد از موارد در سطح متوسط و در ۲/۹ درصد موارد در سطح پایین بوده است [۱۶]. که هم‌سو با مطالعه حاضر در سطح مطلوبی قرار دارد. می‌توان گفت عوامل مختلفی از جمله فشار و بار کاری، کمبود وقت، وضعیت اقتصادی و امکانات محل کار و قوانین و مقررات سازمانی و پریشانی اخلاقی می‌تواند در این زمینه نقش داشته باشد [۱۶].

مطالعه سبزواری و همکاران نشان داد بیشترین میزان رعایت حقوق بیماران مربوط به حوزه احترام به حریم خصوصی بیماران و رعایت اصل محرمانه بودن است که توسط کلیه افراد به عنوان کامل ارزیابی شد که در تضاد با این پژوهش می‌باشد و کم‌ترین میزان رعایت حقوق بیماران مربوط به ارائه اطلاعات مناسب و کافی برای بیماران بود که در بین ۴۸/۱ درصد افراد کامل بود [۱۷]. همچنان که در مطالعه حاضر نیز میزان ارائه اطلاعات به بیمار مطلوب نبود. نتایج متناقض در مورد سطح آگاهی و رعایت پرسنل پرستاری و مامایی از حقوق بیمار می‌تواند تحت تأثیر ویژگی‌های فرهنگی اجتماعی جوامع هدف و آموزش ارائه شده به آنان باشد.

براساس نتایج، بین آگاهی از منشور حقوق بیمار با رعایت حقوق بیمار ارتباط وجود دارد. به طوری که در پرستاران و ماماهاهی که میزان آگاهی آن‌ها از این منشور حقوقی بالاتر بوده، رعایت منشور حقوق بیمار بهتر انجام می‌شود.

مطالعات زیادی در زمینه ارتباط بین میزان آگاهی و رعایت حقوق بیمار انجام شده است. برای مثال پژوهش نکویی‌مقدم ارتباط معنادار آماری بین این دو متغیر نیافته است، که با پژوهش حاضر مغایرت دارد [۱۴]. شاید دلیل این ناهماهنگی در مورد منشور حقوق در مطالعات ذکر

تعارض منافع:

بدینوسیله نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ‌گونه تعارض منافی در مطالعه وجود ندارد.

سه‌م نویسندگان:

لیلا محمدخانی‌شهری (نویسنده اول و نویسنده مسئول) ارائه ایده، نگارش پروپوزال و کمک به نگارش مقاله ۴۰ درصد؛ مرجان هوایی (نویسنده دوم) طراحی مقاله و کمک به نگارش مقاله ۲۴ درصد؛ الناز حاجی‌رفیعی (نویسنده سوم) جمع‌آوری و آنالیز داده‌ها ۱۲ درصد؛ مرضیه باقری‌نیا (نویسنده چهارم) جمع‌آوری داده‌ها و تایید نسخه نهایی ۱۲ درصد؛ منصوره تجویدی (نویسنده پنجم) جمع‌آوری داده‌ها و تایید نسخه نهایی ۱۲ درصد.

حمایت مالی:

این مقاله با حمایت مالی معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه آزاد علوم پزشکی البرز انجام شده است.

مقطعی است اشاره کرد. بنابراین ارتباطات به دست آمده از این مطالعه نمی‌تواند رابطه‌ای علیتی باشد. همچنین به علت محدودیت زمانی امکان ارزیابی این متغیرها در بین گروه‌های هیات‌علمی بالینی که دانشجویان را نیز آموزش می‌دهند نبود.

بر طبق نتایج این مطالعه میزان تعهد حرفه‌ای، آگاهی و رعایت حقوق بیمار توسط پرسنل پرستاری و مامایی در حد متوسط و بالا بود. همچنین میزان آگاهی پرسنل در برخی از حیطه‌های منشور حقوق بیمار و تعهد حرفه‌ای کافی نبوده است. در نتیجه توصیه می‌شود در حیطه‌هایی که پرستاران و ماماها از سطح آگاهی خوبی برخوردار نیستند، میزان دانش آن‌ها افزایش یابد. انجام مطالعات تحقیقی مداخله‌ای برای بررسی تاثیر کارگاه‌ها و سایر ابزارهای آموزشی بر این متغیرها توصیه می‌شود.

تشکر و قدردانی:

بدینوسیله از کلیه پرستاران و ماماها شاغل در بیمارستان‌های دانشگاه آزاد علوم پزشکی البرز (کمالی و باهنر و البرز) و بیمارستان تامین اجتماعی (فیاض‌بخش تهران) و کلیه افرادی که ما را در انجام این مطالعه یاری کردند، تشکر و قدردانی می‌شود.

تأییدیه اخلاقی:

این مطالعه دارای تاییدیه اخلاقی به شماره IR.IAU.SRB.REC.1396.80 از دانشگاه آزاد علوم پزشکی البرز است.

Reference

- Astaraki P, Hosseini N. Evaluation of respect for patient's rights from the viewpoint of hospitalized patients in Shohada Ashayer hospital of Khorramabad city in 2013-2014. *Yafte*. 2015;17(1):5-14. [In Persian]
- Hadian Jazi Z, Dehghan Nayeri N. Barriers in the performance of patient's rights in Iran and appropriate offered solutions review article. *J Holist Nurs Midwifery*. 2014; 24(4):69-79. [In Persian]
- Rooeintan M, Haghghi S, Sakimalehi E. Assess the educational needs of nurses to patient's charter of rights in Ahwaz teaching hospitals (1392-93). *Zanko J Med Sci*. 2018; 19(61):85-94. [In Persian]
- Abou Zeina HA, El Nouman AA, Zayed MA, Hifnawy T, El Shabrawy EM, El Tahlawy E. Patients' rights: A hospital survey in South Egypt. *J Empir Res Hum Res Ethics*. 2013; 8(3):46-52. DOI: 10.1525/jer.2013.8.3.46.
- Vakili M, Adinefar A, Pirdehghan A. Observance rate of the rights of patients by providers care and its necessity from view of patients in Shahid Sadooghi Hospital in Yazd 2012. *TB*. 2014; 13(1):58-69. [In Persian]
- Moradi M, Khatooni M, Zeighami R, Jahani Hashemi H, Sheikhi M. Relationship between professional commitment and job satisfaction in Qazvin's public educational hospital nurses. *Med Ethics J*. 2015; 7(24):55-78. [In Persian] DOI: 10.22037/mej.v7i24.4746
- Shali M, Joolae S, Hooshmand A, Haghani H. Committed nurse: This patient is wrong. *Medical Ethics*. 2015; 9(34):11-30. [In Persian] DOI: 10.22037/mej.v9i34.11050
- Hammami MM, Al-Jawarneh Y, Hammami

- MB, Al Qadire M. Information disclosure in clinical informed consent: "Reasonable" patient's perception of norm in high-context communication culture. *BMC Med Ethics*. 2014; 15:3. DOI: 10.1186/1472-6939-15-3
9. Amini H. A professional commitment, a choice, or a necessity in teaching and evaluation of an internship? *IJPCP*. 2015; 21(2):85-7. [In Persian]
  10. World Health Organization. *Managing Complications in pregnancy and childbirth: A guide for midwives and doctors*. Geneva: World Health Organization; 2017.
  11. Ministry of Health and Medical Education. *Codes of ethics in midwifery in Iran*. Tehran: Ministry of Health and Medical Education; 2014. [In Persian]
  12. Health Policy Secretariat, Ministry of Health And Medical Education. [cited 2015 Feb 29]. Available from: <http://siasat.behdasht.gov.ir>
  13. Lachman R, Aryana N. Job attitudes and turnover intentions among professionals in different work settings. *Organ Stud*. 1986; 7(3):279-93. DOI: 10.1177/017084068600700305
  14. Nekoei Moghaddam M, Amiresmaeili MR, Ghorbaninia R, Sharifi T, Tabatabai SS. Awareness of patients' rights charter and respecting it from the perspective of patients and nurses. *Bioethics Journal*. 2014; 4(11):31-56. [In Persian] DOI: 10.22037/v4i11.13831
  15. Peyman A, Tabarsy B, Islami Vaghar M, Soheili M. Observing of maternal rights in maternity ward in educational hospitals affiliated to Kermanshah University of Medical Sciences. *MEJ*. 2019; 12(43):e8. [In Persian] DOI: 10.22037/mej.v12i43.19870
  16. Rokhafrooz D, Hatami A, Hemmatipour A, Abdolahi-Shahvali E, Kamboo MS. Assessing nurses' moral distress and patients' satisfaction with the observance of the patients' rights charter. *J Nurs Midwifery Sci*. 2017; 4(4):147-53. DOI: 10.4103/JNMS.JNMS_1_18
  17. Sookhak F, Bazrafshan M R, Ahmadi A, Kavi E. Nurses' level of awareness and observance of patients' rights. *JCCNC*. 2019; 5(3):167-74. DOI: 10.32598/JCCNC.5.3.167
  18. Sharifi M, Bazmi S. Assessment of medical students' opinion about the patients' bill of rights observance in the educational hospitals of Shahid Beheshti University of Medical Sciences. *Pajoothane*. 2016; 21(4):219-23. [In Persian]
  19. Sabzevari A, Kiani MA, Saeidi M, Jafari SA, Kianifar H, Ahanchian H, et al. Evaluation of patients' rights observance according to patients' rights charter in educational hospitals affiliated to Mashhad University of Medical Sciences: Medical staffs' views. *Electron Physician* 2016; 8(10):3102-9. DOI: 10.19082/3102
  20. Baghany R, Faramarzi F, Baghjari M, Zare F, Tabaraei Y. Observance of midwives' code of ethics by midwifery students during vaginal examinations in labor and its influencing factors. *J Mazand Univ Med Sci*. 2013; 23(107):90-4. [In Persian]
  21. Manookian A, Cheraghi MA, Nasrabadi AN. Factors influencing patients' dignity: A qualitative study. *Nursing Ethics*. 2014; 21(3):323-34. DOI: 10.1177/0969733013498526
  22. Farajkhoda T, Roudsari RL, Abbasi M. Ethical performance in delivery of sexual and reproductive health services: A Delphi study focused on the right of confidentiality. *Healthmed*. 2012; 6(10):3385-94.
  23. Al-Hamdan Z, Dalky H, Al-Ramadneh J. Nurses' professional commitment and its effect on patient safety. *Glob J Health Sci*. 2018; 10(1):111.

Correlation between professional commitment and awareness and compliance with the Charter of Patients' Rights in Nursing and Midwifery Staff

Leila Mohamadkhani Shahri^{1*} Marjan Havaei² Elnaz Haji Rafiei² Marzieh Bagherinia³
Mansooreh Tajvidi⁴

1. PhD Student, Reproductive Health, Midwifery Department, Clinical Cares and Health Promotion Research Center, Faculty of Nursing and Midwifery, Karaj Branch Islamic Azad University, Karaj, Iran.
2. PhD Student, Reproductive Health, Midwifery and Reproductive Health Research Center, Department of Midwifery and Reproductive Health, School of Nursing and Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
3. PhD Student, Reproductive Health, Student Research Committee, Faculty of Nursing and Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
4. Department of Nursing, Clinical Cares and Health Promotion Research Center, Faculty of Nursing and Midwifery, Karaj Branch Islamic Azad University, Karaj, Iran.

(Received 22 Nov, 2020)

Accepted 28 Feb, 2021)

Original Article

Abstract

Aim: Implementing the Charter of Patients' Rights and adhering to a professional commitment improve the quality of health care. Therefore, the present study was conducted with the aim of showing the correlation between professional commitment and the level of awareness and observance of the Charter of Patients' Rights in Nursing and Midwifery staff.

Methods: This descriptive-correlational study was performed on 281 nurses and midwives working in Kamali, Bahonar, Alborz (Karaj) and Fayyazbakhsh (Tehran) hospitals. The subjects were collected by stratified random sampling. P Data collection tool was two separate questionnaires. The first part was demographic information, the second part was a two-part questionnaire on the level of awareness and observance of patients' charter, and the third part was a professional commitment questionnaire. Data were analyzed using SPSS software 16, independent t-test, Pearson correlation, Chi-square, and simple regression analysis.

Results: Nurses' knowledge and observance of patient rights ($49/4 \pm 9$, $56/2 \pm 10/6$) were moderate and high in the midwifery group ($102/8 \pm 9$, $76/5 \pm 7/3$). Also, the professional commitment of the nurses (97 ± 11) was shown at the desired level and for the midwives ($83/3 \pm 7/7$) at a very good level. There was a significant relationship between professional commitment and knowledge and observance of the Charter of Patients' Rights among nurses and midwives.

Conclusion: Since awareness and commitment are the basis of practice, it is recommended to increase the knowledge of nurses and midwives in areas where they do not have a good level of awareness. In addition, it is essential hospital managers take the necessary steps to implement patients' rights by holding workshops.

Key Words: Patient Rights Charter, Professional Commitment, Patient Rights Respect.

Citation: Mohamadkhani Shahri L, Havaei M, Haji Rafiei E, Bagherinia M, Tajvidi M. Correlation between professional commitment and awareness and compliance with the Charter of Patients' Rights in Nursing and Midwifery Staff. J Mod Med Info Sci. 2021; 6(4):21-30.

Correspondence:

Leila Mohamadkhani Shahri

Health, Midwifery department, Clinical Cares and Health Promotion Research Center, Alborz University of Medical sciences, School of Nursing & Midwifery, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran.

Tel: + 98 9124438613

Email: l.mohamadkhani@gmail.com

ORCID: 0000-0002-6705-4308